

ELSZABOTÁLT ÜLÉSREND, FENYEGETETT TANÁROK, „PARASZTVERÉS”

Gyöngyöspata testközelből

A témával foglalkozó cikkeink után interjúra hívta lapunkat Gyöngyöspatára az iskolában egykor dolgozó tanárok egyike. A névtelenséget kérő pedagógus egyike annak a tucatnak, aki feladta a diákokkal folytatott reménytelen küzdelmet, amihez sehonnan nem kaptak segítséget.

SZÖVEG SINKOVICS FERENC

– Milyen fegyelmezetlenségekkel verték szét bizonyos roma diákok a tanítást?

– Az ülésrendet sem tartották be. Óra közben szemrebbenés nélkül változtatták a helyüket, vagy engedély nélkül, egy szót sem szólva kimentek a folyosóra. Egy diák például óra alatt átment az egyik teremből a másikba, hogy elégtételt vegyen a szünetben esett sérelméért, és két tanár sem tudta megakadályozni a verekedést.

Egy másik, mélyszegénységben élő, éhező tanuló az ingyenes iskolai kakaóval dobálózott órán, ami végül az interaktív táblán és a frissen festett falon csattant szét. A tanóra kellős közepén körbekínálta osztálytársait azzal a chipsszel, amit az iskolából kiszökve éppen akkor vásárolt a boltban. Miután válogatott ocsmánságok közepette lekurvázta a tanárnőjét, elhagyta az osztályt és az iskolát is, majd rövidesen szülővel jött vissza, mondván, hogy őt hazazavarták az iskolából. Vagy egy másik eset: a diák kiment a táblához,

kretával felírta, hogy „Büdös cigányok!”, majd megfenyegette a tanár urat, hogy jó lesz, ha vigyáz magára, mert egy egész osztály tudja tanúsítani, hogy ő tette...

– Hogy viselkedtek egyes, agresszívnek nevezhető roma diákok a szünetekben?

– Elsősorban az egymás közötti agresszió volt jellemző. Az ő játékaik az ott-honról hozott kultúrát tükrözték. Ezek zömmel egymás veréséről, rugdosásáról szóltak, és amikor közbeléptünk, akkor mindig azt mondták, hogy ez csak já-

A gyöngyöspatai Néksei Demeter Általános Iskola

A hatvani tankerület és a gyöngyöspatai önkormányzat azt kéri beadványában a Kúriától, hogy kezelje sürgősséggel a gyöngyöspatai per végső, befejező szakaszát, amelynek az a tétje, hogy pénzt kapjanak-e a szegregációban érintett romák, vagy pedig természetbeni juttatásokat, amik tanulási, képzési lehetőségeket jelentenek számukra. A kabinet szeretne minél előbb pontot tenni az ügy végére; sürgősségi fokozat nélkül valószínűleg csak összszel hozhatna határozatot a Kúria.

ték. Előfordult, hogy az új iskolabútorral dobálták egymást, merthogy „beszölt” a másik. Szerettek a mosdóban tartózkodni, nem ritkán erős dohányfüst kíséretében tereltük ki őket. Volt, amikor szünet végére elégették a villanykapcsolót, összetörték a védecésztét, szétrúgták a vízóblítás csöveit vagy éppen a bokszok ajtaját. Voltak, akik a krétát porrá törték és az orrukba szippantották, mintha drogoznának. Mások kinyitották az ablakot, kidobták az almát, iskolatejet, ételmaradékot, de egymás tolltartóját is. Többször jött be felháborodott járókelő, akit eltalált a repülő tárgy. Vagy sértette a fentről jövő ordítás, káromkodás, beszólógatás. A magyar, általuk parasztnak nevezett gyerekek sérelmére elkövetett agresszió sem volt ritka. Egyszer a földön fekvő gyerekről szedtük le a roma gyereket; eszméletvesztés-közeli állapotban még viselte a rugdosást, de agyrázkódással már bent tartották a hatvani kórházban. Volt olyan is, amikor a lépcsőfordulóban ököllel az arcába vágott többször a magyar gyerekeknek a cigány, és a lépcsőház úgy nézett ki a vértől, mintha háború dúlt volna. A nem roma tanulóba beledöntöttek. Az egyik szülő mondta: a lányát azért fogták körbe a szünetben, mert túlságosan szőke a haja. Az egymás sérelmére elkövetett lopásoknak pedig se szeri, se száma. Volt, amikor a roma szülő kereste meg az iskola vezetését, hogy nem győzi vásárolni a gyerekének az iskolaszert, mert naponta lopják el tőle, sőt sokszor el sem lopják, csak eltördelik, „játékból”.

– Hogyan reagáltak a pedagógusok, ha elszökött egy roma diák?

– Ha a kiszökött tanuló után ment a pedagógus, akkor a többiek folytatták odabent a rendbontást: rongálták a terem berendezését, összefirkálták a falat, szétszedték az interaktív táblát, szétszaggatták a függönyöket, vagy kárt tettek egymásban. Ha nem ment a tanár a

kiszökött diák után, akkor az dörömbölt a tanterem ajtaján, benyitogatott. Ha a testnevelésóra miatt üres volt a tanterem, az ott hagyott táskák tartalmából szabadon válogatott magának ennivalót, bármit. Vagy szétnézett a tanárban, aminek következtében több kollégának eltűnt a pénze, a tanári konyhában pedig a kávépénz vált füstté.

– Emlékszik-e valamilyen kivételesen brutális esetre?

– A napköziben az igazgató úr fiának a nyakára tekerték az ugrálókötelet, hogy „játékból” felakasztják a focikapura. Csak a napközis nevelőn múlt, hogy nem lett belőle tragédia.

– Mi jellemezte a legfegyelmezetlenebb diákok pedagógusokkal szembeni viselkedését?

– Különösen az utóbbi néhány év volt kritikus ebből a szempontból. Minden napossá váltak a verbális agressziók. A szótárunkban a g...i, k...a szavak mellett a legválogatottabb ocsmányságok szerepeltek. Emellett kiválóan használták a jól betanított fordulatokat, amelyekből sosem maradt ki a „rasszista” szó. Több alkalommal ért fizikai sérelem is tanárt, amikor a gyerekek egymás közti verekedésibe kellett beavatkozni. Ilyenkor nekik is kijutott az ütések, lökdösből. És örülhettünk, ha ezután a szülő nem jelentett fel minket, mert „megfogtuk a gyereke kezét”. Volt olyan, amikor a testnevelő tanár a tanuló vállára tette a kezét, míg magyarázta neki a mozdulatsort a svédsekre nyen, a tanuló pedig agresszívan reagált: „ne lökdössön, ne fojtogasson, mindenki látta!” A szülő mindenesetre tíz perc múlva már így tudta az esetet. Délután a tanár bocsánatkérésén múlt, hogy ne legyen ezen a napon is rendőrségi ügy. Az igazgató úr azért hagyta ott az iskolát, mert egy diák letegezte, lecsávózta, leg...zte, s miután megfogta a vállát, hogy számonkérje a viselkedését, azzal vádolták meg, hogy fojtogatta és a falhoz csapdosta a gyereket.

– Milyen volt az érintett roma szülők és az iskola kapcsolata?

– A szülőket, tisztelet a kivételnek, nem érdekelte a gyerekük iskoláztatása. Nem jártak szülői értekezletre, fogadóórára. A tanár kérésére, hívására sem jöttek be az iskolába, csak ha a vélt sérelmeikért elégtételt akartak venni. Ilyenkor percek alatt megjelentek, nem ritkán a rokonságuk egy részével együtt. A tanulókat többnyire nem látták el tanszerekkel, úszásfelszereléssel, a higiéniai problémák megoldásában a védőnő jobbra

Az új, minap meghirdetett nemzeti konzultáció témája a „börtönbiznisz”, a győri gyermekgyilkosság és a gyöngyöspatai romák kárpótlása lesz. A kormány előreláthatólag március közepén küldi ki az ívet. Ezek közül a gyöngyöspatai kérdéskör nemcsak a hazai romák gazdagon rétegzett társadalmát, de a nemzet egészének sorsát és sok-sok település életét is érinti. Ez lesz Magyarország kilencedik nemzeti konzultációja.

egyedül maradt. Ha viszont megkereste őket az igazolatlan mulasztások miatt a gyermekjólét vagy a gyámhivatal, hogy így most „veszélybe került” a családi pótlék, akkor persze mindjárt megjelentek. Egyszerűen megkérdezték a tanárt, mikorrol hozzanak orvosi igazolást utólag, akár hónapokkal visszamenőleg. Amúgy nagyon sok esetben az iskola járt utána, hogy a szülő elmenjen az önkormányzathoz elintézni a gyermekvédelmi támogatást, hogy a gyereke jogosult legyen ingyenes étkezésre. A szakértői vizsgálatokra gyakran az iskola minden igyekezte, segítsége ellenére sem sikerült eljuttatni a gyerekeket. Több szülő sok éven át sem volt hajlandó elvinni a fiát, ezért az nem kaphatta meg a szükséges fejlesztéseket.

– Mennyire ismerték a tanulók az iskola ellen folyó szegregációs bírósági eljárás lényegét?

– Egy-egy pernap után, amikor a családtagok részt vettek az iskolaügyben zajló bírósági tárgyaláson, a gyerekek még zaklatottabbak voltak. Sok esetben irányították őket, hogy provokálják a tanárokat.

– Fordultak, fordulhattak-e segítségért bárkihez is a tanárok?

– Az igazgatóhoz, illetve helyetteséhez. Mindennapos volt, hogy azzal mennek ki a tanárok az óráról, hogy tehetetlenek, ilyenkor az iskolavezetés valamelyik tagja próbált odahatni, hogy érdemi munkát lehessen végezni. Nem mindig sikerrel. Már első osztályból is jött ki sírva tanító néni, mert nem bírt a gyerekekkel. Külső segítséget nem tudott kapni az iskola, a belső eszköztár pedig ilyen gyerekek esetén egyenlő a nullával. A polgármester asszonyt érdekelte, hogy milyen állapotok uralkodnak az iskolában, maga is szem- és fültanúja volt mindennek, de az ő jelenléte sem hatott fékezőleg. Kihez fordulhattunk volna még segítségért? ■